

SVEČANO OTVARANJE NOVE ŠKOLSKE GODINE 1974/1975. NA KATOLIČKOM BOGOSLOVNOM FAKULTETU U ZAGREBU

Dne 7. listopada započeo je Katolički bogoslovni fakultet u Zagrebu novu školsku godinu s oko 550 studenata, 35 profesora na fakultetu i tri instituta (za crkvenu glazbu, za teološku izobrazbu laika i katehetski). Svečana proslava otvaranja nove školske godine bila je dne 12. listopada s misom *Veni Sancte* u katedrali i sa svečanim aktom u dvorani »Vijenac« na Kaptolu 29. Misu su koncelebrirali zajedno s Velikim Kancelarom Msgr. Franjom KUHARIĆEM profesori, poglavari sjemeništa i studenti svećenici. Pod misom je pjevao zbor Instituta za crkvenu glazbu pri Bogoslovnom fakultetu. Neposredno poslije toga dekan Fakulteta dr Tomislav ŠAGI-BUNIC otvorio je novu školsku godinu prikazavši rad Katoličkog bogoslovnog fakulteta i njegovih Instituta te ciljeve koje u novoj školskoj godini treba ostvarivati. Poslije njegova govora dr Marijan VALKOVIĆ, novi profesor Katoličke Moralke na našem Katoličkom bogoslovnom fakultetu, nasljednik dra Jordana Kuničića, održao je inauguralno predavanje s temom o obraćenju (vidi članke u ovom broju Bogoslovske smotre). Govor dekana donosimo u cijelosti.

VISOKO ŠTOVANI SAKUPLJENI ZBORE!

Otvarajući ovu novu akademsku godinu 1974/75. čast mi je i ugodna dužnost pozdraviti u ovaj čas preuzv. g. Velikog kancelara Fakulteta mons. dra Franju Kuharića, nadbiskupa zagrebačkog i predsjednika Biskupskih konferencija Jugoslavije, preuzv. g. nadbiskupa barskog mons. Aleksandra Tokića, preuzv. g. biskupa istarskoga mons. dra Dragutina Nežića, nekadašnjeg profesora na ovom Fakultetu, preuzv. g. pomoć. biskupa zagrebačkog mons. dra Josipa Salača, bivšeg našeg profesora, jednako predstavnike Prvostolnog kaptola, predstavnike redovničkih zajednica, predstavnike Filozofsko-teološkog instituta DI, predstavnike naših sjemeništa, predstavnice naših požrtvovnih redovnica, cjelokupnu Fakultetsku zajednicu profesora i studenata, kako samog Fakulteta tako i njegovih instituta.

Reč bi bio da ovom svečanom zgodom iznesem bilancu rada ove najviše teološke znanstvene crkvene ustanove u hrvatskom narodu, njezine planove i perspektive za budućnost. Međutim, ne kanim zloupotrebjavati vašu ljubav i strpljivost iznošenjem svih pojedinosti koje su inače vrijedne da o njima misli sva zajednica naše Crkve. Ograničit ću se samo na to da u širokim potezima naznačim naše stanje i naša nadanja.

Prije svega, sveta nam je dužnost da pred ovim zborom komemoriramo danas dvije značajne ličnosti ove znanstvene ustanove koje su nas prošle godine ostavile jer ih je Promisao Božji pozvao pred svoje Prijestolje, a koje su ostavile velik i neizbrisiv pečat na ovoj ustanovi i u našoj narodnoj duhovnoj kulturi. Spominjemo se profesora dra Đure Gračanina, dara Vrhbosanske Crkve ovoj ustanovi, pariškog člaka i briljantnog stilista, koji je ovdje dugi niz godina predavao osnovno bogoslovlje i ekleziologiju, retoriku i homiletiku, a koji je u stvaranju hrvatske duhovne klime i u poticanju rasta prave kršćanske ozbiljnosti odigrao veoma značajnu

ulogu — među ostalim — svojom svježom i prodornom knjižnicom »Vrelo života«. Njegova knjiga »Temelji govorništva« ostaje od interesa za javnost širu od isključivo teološke i religiozno-kršćanske.

Drugi je golem gubitak našeg Fakulteta koji nas je zadesio prošle akademske godine bila nenadana smrt red. prof. dra Jordana Kuničića, magistra svete teologije u Redu Propovjednika, rimskog đaka duhovitog predavača i konferencijera, zauzetog i nezaustavivog afirmatora tradicionalnih kršćanskih vrednota, posebno na području morala, na kojoj je katedri odgajao generacije. On je, kao i dr Gračanin, bio dugogodišnji urednik Bogoslovske smotre, a obojica su i dugi niz godina ravnali ovom ustanovom kao njezini dekani.

U novu akademsku godinu ulazimo i s novim silama: Krčka nam je biskupija rado dala svoga svećenika prof. dra Marijana Valkovića, koji se u Rimu posebno specijalizirao za moralno bogoslovlje, a u našoj je javnosti već stekao poštovanje svojim radom na Visokoj teološkoj školi u Rijeci: on je rado prihvatio baklju koja je ispala iz klonule ruke dra Kuničića. Zahvaljujući njegovu biskupu zahvaljujemo ujedno i Dominikanskoj provinciji koja nam je izišla u susret također time što je omogućila da dr Valković mogne stanovati u njihovu samostanu.

U novu godinu ulazimo i s dva nova asistenta, koji — vjerujemo — mnogo obećavaju. Dr Niko Kličan, iz dubrovačke biskupije, izabran je za asistenta pri katedri morala, a predavat će sociologiju. On je završio studije sociologije na Gregorijani zadobivši prošle ak. g. doktorat iz te znanosti. Drugi je asistent lic. teol. Stanko Vitković, svećenik beogradske nadbiskupije, koji se u Rimu specijalizirao za pastoral na Pastoralnom institutu Lateranskog sveučilišta. Zahvaljujemo jednome i drugome Ordinariju, što su nam svojim samozatajnim dopuštenjima izišli u susret, te smo mogli tu dvojicu primiti u svoj Proforski zbor.

Tijekom prošle akademske godine zadobili smo iz Rima odobrenje našega novoga Statuta Fakulteta (aktom Sv. kongregacije pro educatione catholica br. 614/69/15 od 8. III 1974), uz riječi pohvale i ohrabrenja. Kao što svi znate još s prošlogodišnje inaguracije, specifično u novom Statutu su specijalizacije za magistriraj i doktorat. Nova akademska godina morat će velikim dijelom biti posvećena tome da se što bolje uigra primjenjivanje novog Statuta. Velike teškoće nam kod toga predstavlja pomanjkanje prostorija, kako za održavanje seminara, tako za čitaonice i pun razvitak funkcioniranja naše biblioteke.

U prošlog je akademskoj godini osnovan i novi Institut Fakulteta: to je Hrvatski mariološki institut, kojemu je za predsjednika izabran jedan od prvih mariologa Katoličke Crkve naš zemljak dr Karlo Balić. Tijekom ove godine morat ćemo najveću brigu posvetiti tome da se naš najstariji Institut, Katehetski, koji je pod vodstvom red. prof. dra Ivana Škrebline odigrao već dosad — zajedno s drugim institutima — veoma značajnu i plodnu ulogu u našoj Crkvi, organizira do svoje potpunosti, koja je načelno zacrtana u Fakultetskom statutu odobrenom od Sv. kongregacije za katolički odgoj, a što je već prije bilo zahtijevano od naše Biskupske konferencije. Za to je zainteresirano Katehetsko vijeće kod BKJ na čelu s đakovačkim biskupom mons. Ćirilom Kosom, pa vjerujemo da će se to pod vodstvom dra J. Škrebline, i uz suradnju novih stručnjaka, moći ostvariti. Dakako, i tu će se postaviti pitanje prostorija: trebat će nam pomoć od svih kojima je na srcu dobro Crkve u hrvatskom narodu. Naš Institut za teološku kulturu laika, pripominjem, djeluje u prostorijama Nadbiskupskog dvora i u Franjevačkom samostanu u Vrbanićevoj ulici.

Zadatak je Fakulteta da pomogne također u doknadnom studiju svećenstva, po završenom redovitom studiju. Na toj liniji djeluje naš Teološko-pastoralni tjeđan za svećenike, koji bez sumnje postiže određene dobre uspjehe, ako i nije uvijek u svemu mogao zadovoljavati želje koje su previše očekivale od takvog Tjeđna: on može davati samo spoznaje, ne može predstavljati nikakvu vlast ni direktan pastoralni autoritet. Nešto poput onoga što u Njemačkoj nazivaju kontaktnim studijem, s ritmom od šest godina, mi — na žalost — nismo još mogli ostvariti. Možda je najveća zapreka skućenost prostorija. Međutim, naši su se profesori rado i mnogo angažirali u konferencijama i predavanjima svećenstvu na terenu,

kad god su i gdje god su bili pozivani, kao i sličnim uslugama redovnicama, uključujući tu i duhovne vježbe. Velik je broj naših profesora angažiran u mnogim tijelima BKJ, kao i u biskupijskim tijelima.

Financijska situacija Fakulteta, od one desolatne, kakva je bila prije nekoliko godina, postala je u posljednje vrijeme mnogo bolja, kod čega ide sasvim posebna naša zahvalnost zagrebačkom nadbiskupu, a i drugim ordinarijima. Međutim, ta situacija još nipošto nije normalna, ni u odnosu prema zbrinjavanju profesora i omogućivanju da oni budu uistinu znanstveni radnici i ljudi knjige; a pogotovo nije kako bi trebala biti u odnosu prema knjižnici i drugim pomagalicama koja su za rad na Fakultetu potrebna, kao ni prema pomoćnom osoblju. Ipak smo ove godine mogli namjestiti kako tako još dvije sile, u tajništvo i u biblioteku, što je samo početak onoga što bi nam trebalo za normalno funkcioniranje ustanove, a da nitko ne bude preopterećen enormno, preko svojih sila i mogućnosti.

Moram spomenuti, kao značajan događaj, da smo ove godine kao Fakultet sudjelovali na prvom ekumenskom simpoziju u Mariboru, koji je organizirao Fakultet u Ljubljani, a sudjelovao je Fakultet SPC u Beogradu.

U današnjem općem previranju i općem nastojanju oko toga da se sav studijski sistem u svijetu reformira, posebno pak sveučilišni studij, mi dakako ne možemo misliti da je ovo što smo zacrtali u našem novom Statutu savršeno. Dapače, mi ne možemo misliti niti da je time potpuno proveden zahtjev koji je pred teološke škole postavio II vatikanski koncil. Riječ je, na primjer, još uvijek samo o nešto drukčijem raspoređaju već ustaljenih i odavno raščlanjenih teoloških disciplina, kako bi se postigla što veća koncentracija i svrsishodnije njihovo asimiliranje: međutim, mnogi misle da bi zapravo bilo potrebno staviti u pitanje i samu tu tradicionalnu artikulaciju, poduzeti drukčiju artikulaciju koja će biti životnija, pastoralnija, i koja će omogućiti veću jedinstvenost teologije. Ipak, kako god bilo s time, ovdje je na mjestu da sebi dozovemo u pamet ono što je pred nekoliko godina zapisao glasoviti njemački teolog Karl Rahner: »Samo se po sebi razumije... da dobar i moderan raspored studija, kao zakonsko ustrojstvo, ne koristi, ili ne koristi mnogo, ako su sami profesori koji ga imaju provoditi loši, ako oni nisu pravi znanstvenjaci ili živi ljudi i kršćani koji svoju znanost promiču polazeći od samog središta svoje ljudske i kršćanske egzistencije. I obrnuto, u tom smislu dobri profesori mogu za posredovanje životne teologije i u okvirima jednog nečovoljnog ili zastarjelog rasporeda studija postići više nego loši profesori uz pretpostavku dobrog rasporeda studija. Slovo zakona ne može nikad nadomjestiti ljudski duh« (K. RAHNER, Zur Reform des Theologiestudiums, Herder, Freiburg 1969, [Quaest. disp. 41], str. 8).

To praktički znači da nam prije svega treba obraćenje, svima — i profesorima i studentima, da nam je neprekidno potrebno obraćenje. Predajem, stoga, riječ g. prof. dru Marijanu Valkoviću, koji će nam održati predavanje o temi »Obraćenje u životu kršćanina«.

PROMOCIJA DIPLOMIраних STUDENATA TEOLGIJE

Nakon više godina opet je na Katoličkom bogoslovnom fakultetu bila svečana promocija diplomiranih studenata teologije. Dne 14. XI 1974. godine dekan dr. Tomislav I. Šagi-Bunić svečano je podijelio diplome Katoličkog bogoslovnog fakulteta, uz prigodni govor koji ovdje objavljujemo, slijedećim studentima: Anki Babić, Mili Babić, Ani Crljenković, Janji Kezić, Vladi Lozić, Josipu Perčan, Ivici Puljić, Slavki Tadić-Sutra i Antunu Zec.

Preuzvišeni gospodine Veliki kancelare, poštovani kolege. cijenjeni kandidati, uvaženi i dragi gosti i prijatelji, vrijedni studenti i studentice!

Osobiti me osjećaji radosti obuzimaju kad danas uzimam riječ na ovom skupu koji se sastao da oda poštovanje i priznanje našim mladim kolegama i kolegicama koji su ozbiljnim radom i primjernim zalaganjem svršili sve što je propisano u

Statutima našeg Fakulteta kao obveza studija osnovnog ciklusa te im uslijed toga možemo danas svečano i radosno podijeliti fakultetske diplome kao izraz postignutog akademskog stupnja primi cycli u smislu dokumenta Normae Quaedam. Oni time postaju diplomirani teolozi, stječu visokoškolsku spremu, dobivaju pravo predavanja svih teoloških predmeta na rangu srednjih škola, a sam im taj naslov i ta naobrazba nameće dužnost da unutar crkvene zajednice, unutar naroda Božjega, prihvaćaju i poduzimaju i okušavaju se u svakom poslu teološkog služenja, bilo usmenom ili pismenom riječju u korist cijele zajednice ili pojedinih skupina unutar zajednice, bilo posebnim pomoćničkim služenjem onima koji u crkvenoj zajednici imaju kakvu vodstvenu dužnost, bilo u traženju novih i boljih pristupa k onima koji još nisu dovoljno evangelizirani ili se ne drže članovima kršćanskog zajedništva ili su sasvim izvan kršćanskog puta.

Inicijativa za to da se diplome Fakulteta — uz skromno podjeljivanje onome koji to želi — podjeljuju i na ovako svečaniji zajednički način, došla je s različitih strana, posebno od strane osoba koje nose na svojim leđima i osjećaju u svome srcu brigu za odgoj i za osobni rast naših studenata. Veoma me veseli da se ta inicijativa tako snažno javila u ovo naše vrijeme, pa smo mogli baš ove godine upriličiti ovakvu skromnu svečanost, kakva se na Fakultetu nije obavljala već oдавna, jer na taj način možemo jače obilježiti započinjanje jedne nove etape u režimu fakultetskog studija, koja bi se slijedećih godina morala sve većma afirmirati, u skladu s novim Statutom koji je odobren od Svete stolice, a koji bi imao provesti — ili bar što brže voditi k tome da se što sretnije provede — obnova visokoškolskog studija kako ju je zaželio i usmjerio Drugi vatikanski koncil.

Čestitajući danas novim diplomiranim teolozima našega Fakulteta, ne mogu a da ujedno bar na neki način ne čestitam i samome Fakultetu. Ima u ovom današnjem činu nešto osebujno i na neki način novo za našu dosadašnju povijest: dao Bog da to bude i smjerodavno i poticajno za budućnost. Fakultet je doduše već i prije podijelio nekoliko diploma ženskim osobama koje su svršile studij u njegovu okviru, ali ovako svečano proglašavanje ženskih diplomiranih teologa kakvo činimo ovdje danas, još nije na Fakultetu nikad bilo. Veselim se što u broju današnjih diplomanata imamo četiri časne sestre: dao Gospodin da to bude omen za budućnost u ovom našem narodu — na crti one poruke koja je u cijeloj Crkvi dana kad je papa Pavao VI proglasio sv. Tereziju i sv. Katarinu naučiteljicama Crkve. Čestitajući danas našim diplomiranim teologinjama i želeći da kao odane službenice Gospodnje poput Marije unose i teološko svjetlo u naš narod, čestitam ujedno i cijeloj Katoličkoj Crkvi u hrvatskom narodu, jer kao da nazrijevam buduću viziju kad će toliko dosad skrivenog potencijala duha i uma, koji je Bog podijelio tolikim ženskim osobama, i te kako blagotvorno biti stavljeno na korist cijele crkvene zajednice, pa i cijelog naroda.

Jednako važna osobitost ovog našeg današnjeg skupa jest u tome što danas ovdje po prvi put u povijesti našega Fakulteta dajemo fakultetske diplome studentima jedne nama afilijirane bogoslovije: Visoke bogoslovne škole u Splitu, koja je u ovaj čas središnja Visoka bogoslovna škola za cijelu Dalmatinsku metropoliju. Ovaj je današnji događaj znak i svjedočanstvo jedne suradnje koja će bez sumnje roditi velikim duhovnim plodovima. Želimo da se ono što ovaj današnji događaj simbolički i smjerodavno kazuje, još više i još bolje razvije, na korist katoličke zajednice u hrvatskom narodu, a posebno na korist razvitka hrvatske teologije. To neka bude znak da želimo kako bi se teološko istraživanje i teološki rad u našem narodu rascvao, kako bi se sutra moglo dogoditi da logičan, organski i sustavan razvoj dovede dotle da možda u narodu mognemo imati i više teoloških fakulteta, kad se znanstveni kapaciteti razviju do te mjere da to bude ne samo moguće nego i normalan zahtjev samoga razvitka.

Ovaj naš današnji akt neka bude također ponovna proklamacija, opetovano dozivanje u pamet svima nama teolozima, da želimo zauzeto i iskreno, ponizno i uporno, u ovoj našoj Crkvi u Hrvatskoj, a po tome onda i za svu Crkvu po svijetu, izvršiti svoje *služenje*. Svaka se stvar u svijetu može i zloupotrijebiti, skrenuti s pravog svog naravnog, sebi urođenog smjera. Tako je moguće da se i teološki tituli, kao i drugi tituli i položaji u Crkvi, ne upotrebljavaju kako je

njima u naravi, nego da postanu elementi nadmetanja i nametanja kakvo ne odgovara kršćanskoj teologiji. Teologija je u Crkvi potrebna, ona je potrebna posebno u ovo naše vrijeme, bez nje bi se teško moglo zapaliti pravo svjetlo u pravi čas. Ali teolog mora uvijek i svagda biti svjestan da je on poslužitelj zajednice, da mora misliti iz zajednice i za zajednicu, da mora znati sebe sakriti i zatajiti, kako bi Riječ Božja koju on želi učiniti plodnom — dakako uz pomoć Duha Svetoga — u današnjoj zajednici, u današnjem svijetu, zasjala u svoj svojoj snazi, jasnoći, zahtjevnosti, spasenjskoj privlačnosti. Nije ugodno, ali je nekako normalno, da teolog mora podnijeti razne protivštine, također od svoje braće, jer je ljudska narav slaba, jer ipak postoji istočni grijeh, pa je i on sam podvržen slabostima, a podvrženi su slabostima i svi drugi, bez obzira kakvu drugu ulogu u Crkvi imaju. Ideju, misao, spoznaju, to oduvijek ljudi drže nečim važnim i velikim, pa onda je nekako nužno tako da ljudi koji imaju novu ideju, misao, spoznaju, postaju znak protivljenja. U opasnosti su da sami sebe precijene, ali i u opasnosti da ih se drugi boje, pa da stoga nastoje njihovu misao potcijeniti ili ušutkati. Tako će, gospodo, biti uvijek, sve do dana Pojavka Gospodina našega Isusa Krista.

U nekoj mjeri to vrijedi za sve tzv. intelektualce. Ali za teologe je to u neku ruku mnogo kritičnije i dramatskije, budući da teolog daleko više nego ikoji drugi mislilac mora svjedočiti o jedinstvu misli i djela, budući da mu inače njegova teološka ideja i prečesto zvuči šuplje, ne postiže vjerodostojnost u zajednici ljudi. Ortodoksija i ortopraksija moraju da ljudi koji imaju novu ideju, misao, spoznaju, on mora povezanost toga dvoga svagda osjećati kao svoj vlastiti imperativ, i ta se svijest o nužnom povezivanju ortodoksije i ortopraksije mora onda i nazivana stalno očitovati u svakom djelu, postupku, pothvatu, prijedlogu teologa. Razumije se, to mora tako biti kod svih vjernika u zajednici, i kod onih koji imaju upravne položaje i kod onih koji takve položaje nemaju: međutim, ni teolog, kao što ni jedan drugi kršćanin, ne može opravdati svoje nedostatke nedostacima drugih.

Rad teologa, kako god je to znanstveno istraživanje i znanstveno dokazivanje, razlaganje pomoću znanstvenih metoda, ipak ima neku osebnost, neku jedinstvenu specifičnost: dakako, ovdje mislim na kršćanskog teologa, koji je nezamisliv u strogom smislu kao teolog ako ujedno nije vjernik. Kršćanski dakle teolog ne može nikad i nigdje ostati čovjek koji barata samo idejama i sudovima, koji stvara ideologiju, on je čovjek koji neprekidno mora biti u uskom dodiru s jednom osobom, koji živi i misli zajedno s tom osobom, koji je u trajnom dijalogu s tom osobom, i koji u srži ne želi drugo nego omogućiti da svi drugi — za koje je teolog — dođu u takav životni dodir s tom osobom: Isusom Kristom, Božanskim Logosom koji je postao čovjek, čovjekovao među nama, stradao i umro, uskrsnuo i postao Svedržiteljem, te koji sada jest s nama u komuniciranju na otajstven način. Po Isusu Kristu, kao Božjem Sinu, u Duhu Svetome kojega nam on šalje od Oca, ulazimo u osobno komuniciranje trojstveno, jer po Njemu u Duhu imamo pristup k Ocu. Ako je riječ o ortopraksiji kod teologa, onda je jezgra te ortopraksije u toj živoj vjeri, u kojoj komuniciramo s Kristom, i po tome s Ocem u Duhu Svetome, i to vjeri koja se ni časa ne prikriva, ali ni ne isprsuje (jer čim se isprsuje, ona je lažna), nego je u teologovu životu tako jednostavno i živo prisutna kao i sam život.

Dajući kao dekan Fakulteta, i kao stariji kolega, mladim našim diplomiranim teolozima te misli da im budu kao vademecum na životnom putu, ovime im od srca čestitam, i svečano ih proglašujem, predavajući im fakultetsku diplomu, promoviranima na stupanj diplomiranog teologa, i to: Anku Babić, Milu Babić, Anu Crljenković, Janju Kezić, Vladu Lozić, Josipa Percana, Ivicu Puljića, Slavku Tadić-Sutru, Antuna Zeca.